

Міжнародне право

УДК 327.7

Голопапа Владислав Ігорович

аспірант

Навчально-наукового інституту права

Кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Державного податкового університету

Golopapa Vladyslav

Aspirant of the

Educational and Scientific Institute of Law

Department of International Law and European Union Law

State Tax University

ORCID: 0009-0008-6020-1767

**ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ БЕЗПЕКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У
ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
THE EFFECTIVENESS OF INTERNATIONAL SECURITY
ORGANIZATIONS AMID THE FULL-SCALE WAR IN UKRAINE**

***Анотація.** Вступ. Повномасштабна війна, розв’язана Російською Федерацією проти України у 2022 році, поставила міжнародну систему безпеки перед безпрецедентним викликом. У центрі дискусії опинилася ефективність міжнародних організацій ООН, НАТО та ОБСЄ щодо захисту державного суверенітету, реагування на агресію, надання гуманітарної допомоги та підтримки стабільності в умовах активних бойових дій. Актуальність теми зумовлена юридичною кризою міжнародного правопорядку та необхідністю інституційного реформування глобальних безпекових структур.*

Мета. Дослідження має на меті системно проаналізувати ефективність діяльності міжнародних безпекових організацій у період повномасштабної війни в Україні, оцінити межі їхнього впливу, інструменти реагування та практичні наслідки їхніх дій у геополітичному, гуманітарному та військово-політичному вимірах.

Матеріали і методи. Базовими джерелами стали нормативно-правові акти, офіційні заяви, резолюції ООН, документи НАТО, ОБСЄ, а також аналітичні звіти й наукові публікації з міжнародного гуманітарного права та безпеки. Використано комплекс методів: порівняльно-правовий, системний, структурно-функціональний аналіз, елементи кейс-стаді на прикладі українського збройного конфлікту. Особлива увага приділялася оцінці реального впливу організацій на перебіг війни та захист цивільного населення.

Результати. Встановлено, що ООН виявилася ефективною у гуманітарному напрямі, але безпорадною у сфері безпеки через право вето постійного члена РБ ООН – росії. НАТО, хоч і не втручалось безпосередньо у війну, координувало стратегічну підтримку України на високому рівні, що значно вплинуло на обороноздатність держави. ОБСЄ, навпаки, втратила спроможність до моніторингу й посередництва, ставши інституційно паралізованою. Узагальнений аналіз показав, що ефективність міжнародних організацій залежить не лише від правових повноважень, а й від політичної волі, процедур ухвалення рішень та реальної здатності діяти в умовах кризи.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямовувати на аналіз нових моделей колективної безпеки, юридичної відповідальності міжнародних організацій, розробку концепцій гібридної безпекової взаємодії між державами та інституціями. Досвід України має стати підґрунтям для оновлення функціональних рамок міжнародного безпекового порядку.

Ключові слова: міжнародні організації, безпекова політика, колективна безпека, гуманітарна допомога, міжнародне право, військова агресія.

Summary. *Introduction. The full-scale war launched by the Russian Federation against Ukraine in 2022 has posed an unprecedented challenge to the global security architecture. The effectiveness of major international organizations—namely the United Nations, NATO, and the OSCE – has come under scrutiny regarding their ability to defend sovereignty, respond to aggression, deliver humanitarian assistance, and support regional stability during active armed conflict. This topic is critically important due to both the juridical erosion of the international legal order and the institutional inertia of global security bodies.*

Purpose. This study aims to systematically analyze the effectiveness of international security organizations during the ongoing war in Ukraine, evaluate their response mechanisms, identify operational constraints, and assess their geopolitical, humanitarian, and defense impacts.

Materials and Methods. The research is based on legal instruments, official statements, UN resolutions, NATO and OSCE documents, and academic literature on international humanitarian law and security. The methodology combines comparative legal analysis, structural-functional and systems approaches, along with case-study techniques focusing on Ukraine. Emphasis is placed on evaluating the actual impact of institutional interventions on civilian protection and war dynamics.

Results. The findings reveal that the UN was impactful in the humanitarian sphere but ineffective in security matters due to the Russian veto power within the Security Council. NATO refrained from direct involvement but successfully coordinated high-level military and logistical assistance to Ukraine. In contrast, the OSCE lost its operational capacity and failed to maintain its monitoring

function. Overall, the effectiveness of these organizations proved contingent not only on legal mandates but also on political cohesion, decision-making procedures, and practical crisis-management abilities.

Prospects. Future research should focus on new models of collective security, legal accountability of international organizations, and frameworks for hybrid multilateral security cooperation. The Ukrainian case should inform institutional reforms and contribute to the redesign of the global security architecture.

Key words: *international organizations, security policy, collective security, humanitarian aid, international law, military aggression.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах повномасштабної війни, розв’язаної російською федерацією проти України у 2022 році, перед міжнародною спільнотою постало принципове питання: наскільки дієвими залишаються інститути глобальної та регіональної безпеки, покликані забезпечувати мир, стабільність та дотримання норм міжнародного права? Розв’язана агресія, яка супроводжується численними воєнними злочинами, масовими порушеннями прав людини та безпрецедентною гуманітарною кризою, виявила потенціал та обмеження діяльності ключових міжнародних безпекових організацій – ООН, ОБСЄ, НАТО.

Проблема ефективності цих організацій виходить за межі суто академічного аналізу, оскільки безпосередньо стосується питань виживання суверенної держави, захисту цивільного населення, підтримки глобального миру та функціонування системи колективної безпеки. Попри широкий спектр повноважень, доступ до фінансових і людських ресурсів, а також політичну підтримку з боку багатьох країн, реакція міжнародних організацій на порушення базових принципів Статуту ООН часто виявляється фрагментарною, несистемною або надто повільною. З огляду на це, необхідний глибокий аналіз чинників, що впливають на рівень ефективності

міжнародних інституцій у реальних умовах повномасштабного збройного конфлікту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика врегулювання збройних конфліктів за участі міжнародних організацій досліджується у численних роботах українських та зарубіжних авторів. На загальнотеоретичному рівні ця тема ґрунтується на доробках із міжнародного гуманітарного права, міжнародних відносин та безпекових студій. У працях М. Sassòli [15], Р. Кольба [10], Ж. Пікте [12] проаналізовано фундаментальні принципи міжнародного гуманітарного права, що становлять основу правового втручання міжнародних акторів у збройні конфлікти. В українському дискурсі тема висвітлюється у дослідженнях, зокрема, В. Репецького, М. Гнатовського та інших правознавців, які акцентують увагу на розбудові інституційної спроможності міжнародних організацій та адаптації їхніх механізмів до гібридних загроз [2; 5].

Значну увагу приділено аналізу структурної спроможності організацій ООН та НАТО. У фокусі – функції Ради Безпеки ООН, діяльність Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, а також політика "відкритих дверей" і оборонні ініціативи НАТО у відповідь на загрози з боку РФ. Водночас, попри наявність загальних теоретичних викладок, багато питань залишаються недостатньо опрацьованими. Насамперед йдеться про системну оцінку ефективності механізмів впливу міжнародних організацій саме в умовах активної війни, а не в постконфліктних або превентивних ситуаціях.

Також досі обмежено досліджено порівняльну результативність різних інституцій, а ще менше уваги приділяється таким факторам, як політична воля держав-членів, технічна спроможність реагування, швидкість процедур ухвалення рішень та правова сила застосованих заходів. Важливим аспектом є також те, наскільки організації здатні координувати зусилля, уникати

дублювання функцій, що є критично важливим у надзвичайних обставинах війни.

З огляду на ці обставини, дана стаття зосереджується на тих аспектах ефективності міжнародних безпекових організацій, які виявились ключовими в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну, зокрема щодо їхньої здатності забезпечувати захист, моніторинг, дипломатичну підтримку та військово-технічну допомогу.

Метою цієї наукової статті є системне дослідження ефективності міжнародних безпекових організацій у період повномасштабної війни в Україні, яка триває з лютого 2022 року. У центрі аналізу – здатність ООН та НАТО реагувати на загрози глобального порядку, забезпечувати механізми захисту цивільного населення, здійснювати моніторинг порушень міжнародного права, координувати гуманітарну допомогу та підтримувати політичну і безпекову стабільність у регіоні.

Особлива увага приділяється вивченню формального інструментарію, яким користуються міжнародні організації, фактичній результативності їхньої діяльності в українському кейсі, що став одним із найгостріших викликів для системи міжнародної безпеки після Другої світової війни.

У рамках поставленої мети здійснено теоретико-правовий аналіз функціонування міжнародних безпекових організацій у контексті врегулювання збройних конфліктів, проаналізовано основні механізми реагування ООН та НАТО на прикладі російсько-української війни, досліджено характер дипломатичних, миротворчих, санкційних і гуманітарних заходів, реалізованих цими інституціями в період з 2022 по 2025 роки. У процесі роботи виявлено ключові чинники, які впливають на ефективність діяльності міжнародних організацій у зонах активного бойового протистояння, визначено межі їхньої компетенції та повноважень в умовах обмежень, пов'язаних із блокуванням рішень на рівні Ради Безпеки

ООН. Також було систематизовано результати міжнародної підтримки України з огляду на безпекову, гуманітарну та правову складову конфлікту.

Виклад основного матеріалу. Після початку широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію України 24 лютого 2022 року Організація Об'єднаних Націй виявилася одним із перших міжнародних акторів, що публічно відреагували на ситуацію. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш рішуче засудив дії РФ як порушення суверенітету України та закликав до негайного припинення вогню, однак політична заява, з якої розпочалася реакція ООН, не супроводжувалася швидкими дієвими інституційними заходами, здатними вплинути на агресора [7].

Одним із центральних викликів для ООН стала заблокована робота Ради Безпеки – головного органу, відповідального за підтримання міжнародного миру і безпеки. Постійне членство Росії в цьому органі та її право вето фактично паралізували ухвалення будь-яких рішень, що мали б обов'язкову силу. Саме це обмеження стало предметом гострої міжнародної критики і викрило одну з головних вад системи колективної безпеки, створеної після Другої світової війни.

Попри це, Генеральна Асамблея ООН, яка не має прямого мандату на забезпечення безпеки, але може ухвалювати політичні резолюції, стала платформою для формування глобальної позиції щодо війни в Україні. Уже в березні 2022 року було ухвалено низку резолюцій, зокрема «Aggression against Ukraine», якою 141 держава засудила дії Російської Федерації [6].

У відповідь на ескалацію конфлікту ООН активізувала гуманітарну діяльність через свої спеціалізовані установи: Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ), Всесвітню продовольчу програму (WFP), Фонд ООН у справах дітей (ЮНІСЕФ), Програму розвитку ООН (UNDP) тощо. Уже в перші місяці війни в Україну було направлено десятки гуманітарних конвоїв, налагоджено систему допомоги вимушеним переселенцям, підтримано місцеві ініціативи з відновлення інфраструктури

та життєзабезпечення у прифронтових регіонах. За оцінками УВКБ, станом на початок 2025 року понад 13 мільйонів українців отримали гуманітарну допомогу завдяки зусиллям агенцій ООН [16].

Крім цього, значну роль відіграла участь ООН у медіації зернової угоди між Україною, Туреччиною, ООН і росією у 2022 році, яка дозволила частково розблокувати експорт українського зерна і попередити продовольчу кризу в низці країн Африки та Близького Сходу [9].

Ще одним напрямом роботи ООН стала документалізація порушень прав людини на території України. Управління Верховного комісара з прав людини (OHCHR) розгорнуло місію з моніторингу ситуації, яка регулярно публікує звіти про воєнні злочини, зокрема щодо катувань, примусових депортацій, сексуального насильства та вбивств цивільного населення. Ці документи стали основою для подальших розслідувань у межах Міжнародного кримінального суду [16].

Водночас, ефективність дій ООН виявилася обмеженою через відсутність реальних примусових важелів щодо РФ та брак координації між безпековими й гуманітарними підрозділами організації. Окремі гуманітарні місії ООН критикувалися за надмірну обережність, зокрема через небажання називати агресора, що знижувало довіру українського суспільства до інституції. Дискусійним залишалося також питання про участь представників ООН у евакуації цивільного населення з окупованих територій – деякі операції проходили за відсутності належної прозорості й публічної звітності [14].

Таким чином, у випадку з війною в Україні ООН виявила свою важливість як гуманітарний та моральний суб'єкт глобального масштабу, здатний мобілізувати ресурси, надавати допомогу та формувати політичну рамку осуду агресора. Проте водночас її безпекові механізми залишилися значною мірою неефективними через вразливість перед вето одного з учасників конфлікту. Це породило нагальну потребу у реформуванні Ради

Безпеки, перегляді процедурного порядку ухвалення рішень і пошуку нових моделей міжнародної відповідальності.

Організація Північноатлантичного договору (НАТО) ще до початку повномасштабної війни в Україні відігравала важливу роль у стримуванні агресії, надаючи політичну підтримку Україні, сприяючи модернізації її оборонного сектору та розширенню партнерської співпраці в межах Програми розширених можливостей (Enhanced Opportunities Partnership). Після вторгнення російської федерації в лютому 2022 року Альянс активізував підтримку України, однак в межах чітко окресленого мандату, що виключає безпосередню військову інтервенцію в конфлікт на території не-члена НАТО [13].

У перші тижні війни НАТО ухвалило рішення про зміцнення східного флангу Альянсу – зокрема, було розгорнуто додаткові сили у Польщі, країнах Балтії, Румунії, Болгарії та Словаччині. Таким чином, організація продемонструвала готовність до колективної оборони відповідно до статті 5 Вашингтонського договору, проте обмежила свою участь у конфлікті з Україною форматом "зовнішньої допомоги" [11].

Водночас Альянс активізував постачання нелетальної військової допомоги та координував дії держав-членів щодо постачання озброєнь, бронетехніки, систем ППО, розвідувальних даних та засобів кіберзахисту. Хоча сама структура НАТО не бере участі у безпосередній передачі зброї, саме вона стала ключовим механізмом узгодження рішень, забезпечення навчань українських військових, посилення логістичної координації та обміну розвідданими [11].

З 2022 року особливо помітною стала політична роль Альянсу у протидії російському наративу про "зовнішнє загрозливе оточення". Всі рішення Північноатлантичної ради, а також офіційні заяви Генерального секретаря НАТО Йенса Столтенберга мали виразний стратегічний підтекст, підкреслюючи право України на самооборону, легітимність міжнародної

допомоги та неприпустимість ревізійоністської агресії у XXI столітті. У цьому контексті НАТО стало важливою політичною опорою для мобілізації міжнародної солідарності з Україною [4].

Попри вагомість такого курсу, НАТО зіткнулося і з внутрішніми викликами, зокрема побоюваннями окремих держав-членів щодо ескалації конфлікту в разі прямого втручання. Саме ці міркування стали причиною відмови від запровадження безпальотної зони над Україною, обмеження щодо постачання важкого озброєння у перші фази конфлікту, а також тривалих дебатів щодо членства України в Альянсі. Попри те, що на Вільнюському саміті 2023 року було підтверджено "відкриті двері" для України, жодного чіткого графіку вступу надано не було, що викликало критику з боку української сторони та експертного середовища [8].

Разом із тим, НАТО систематично розширювало технічну та інституційну допомогу, зокрема через Трастові фонди, програми медичної реабілітації поранених військових, допомогу в розмінуванні територій, а також кібербезпекові ініціативи. З початку 2024 року окремі держави Альянсу почали формалізувати довгострокові двосторонні угоди з Україною щодо безпекових гарантій – такий формат, за оцінками фахівців, фактично став альтернативною моделлю взаємодії, покликаною компенсувати відсутність членства у короткостроковій перспективі [1].

У контексті оцінки ефективності варто підкреслити, що НАТО стало ключовим елементом стратегічної підтримки України, хоча й обмеженим власним мандатом. Альянс забезпечив оперативну комунікацію, демонстрував стримувальну присутність на східному фланзі Європи, сприяв координації військово-технічної допомоги та зберіг єдність позицій серед своїх членів – попри різну внутрішньополітичну динаміку. У цьому сенсі НАТО виконало важливу функцію стабілізації регіонального безпекового поля в умовах глибокої кризи.

Разом з тим, криза в Україні оголила структурні межі Альянсу – зокрема неможливість прямо втручатися у конфлікт за межами власного колективного простору без мандату РБ ООН або згоди всіх учасників. Це актуалізує потребу подальшого розвитку політики партнерств, реформи процедур взаємодії з країнами-партнерами та перегляду стратегії "відкритих дверей", з урахуванням нових реалій війни високої інтенсивності в Європі.

Міжнародна реакція на повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році окреслила чіткий спектр функціональних ролей, які виконують міжнародні організації у кризових ситуаціях. При цьому спостерігається суттєва різниця як у доступних інструментах впливу, так і в політичній волі до їх застосування. Серед провідних акторів – ООН, та НАТО – сформувалася модель розподілу ролей, у якій кожен суб'єкт виконує окрему частину колективної відповіді на агресію, залежно від мандату, структури прийняття рішень та політичного позиціонування.

ООН, незважаючи на свою універсальність, продемонструвала найбільшу обмеженість у безпековій сфері. Причиною цього стало постійне членство Росії в Раді Безпеки та пов'язане з цим право вето, яке паралізувало будь-які спроби застосування обов'язкових до виконання механізмів колективної безпеки. Генеральна Асамблея ООН відіграла важливу морально-політичну роль, ухвалюючи резолюції на підтримку України, однак її акти мали декларативний характер. У гуманітарній сфері ООН виявилася значно ефективнішою: десятки програм реалізовувалися через УВКБ ООН, WFP, ЮНІСЕФ та інші агенції, що дозволило забезпечити допомогу мільйонам українців, які постраждали від війни.

НАТО, натомість, продемонструвало значну спроможність до швидкої мобілізації безпекової підтримки для України, попри те, що формально організація не брала прямої участі у конфлікті. Альянс активно координував військову допомогу з боку держав-членів, забезпечував тренування українських військових, підтримував розвідку та кіберзахист, а також

посилював власні сили на східному фланзі Європи. Основним обмеженням для НАТО стало небажання ескалації конфлікту до рівня прямого зіткнення з РФ, а також неможливість поширення дії статті 5 Вашингтонського договору на державу, яка не є членом організації. Проте навіть у межах цих обмежень НАТО зберегло єдність і стабільність внутрішньої координації, виступаючи ефективним стратегічним гарантом стримування.

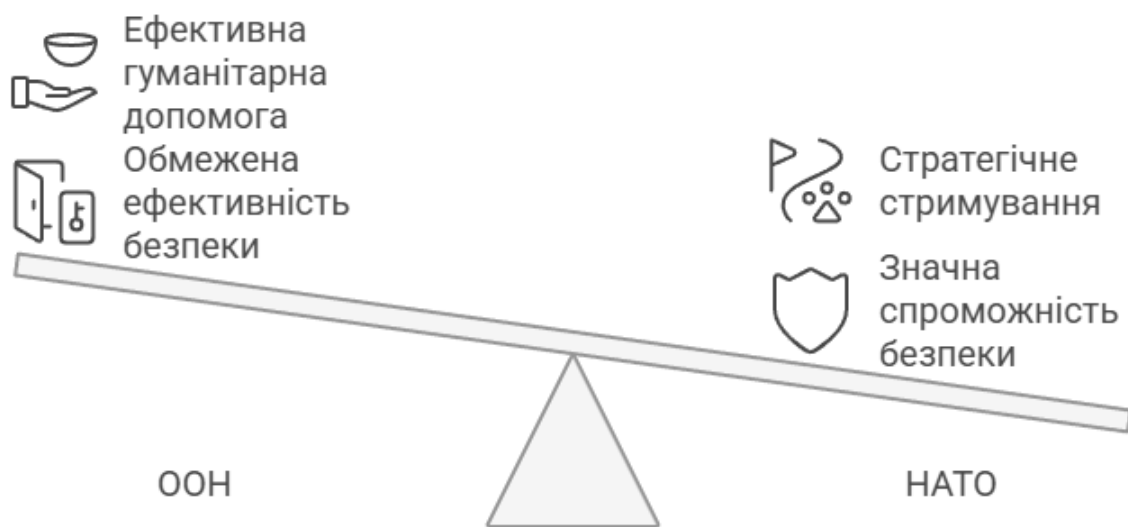

Рис. 1. Порівняння ролей ООН і НАТО в підтримці України

Джерело: авторська розробка

Порівняльний аналіз свідчить, що ООН відігравала роль гуманітарного координатора та морального арбітра, НАТО – стратегічного військово-технічного партнера, тоді як ЄС реалізував функції системного політико-економічного контрбалансу агресії, створюючи як правові, так і ресурсні умови для стійкості України. При цьому всі три інституції мали як сильні сторони (оперативність реагування, мобілізація підтримки, ефективність у своїй ніші), так і обмеження, зумовлені процедурними, політичними чи юридичними чинниками.

Таким чином, війна в Україні стала тестом не лише для самої держави, але й для системи міжнародної безпеки загалом. Роль міжнародних організацій у цьому конфлікті продемонструвала нову логіку взаємодії – не як вертикальне підпорядкування, а як мережеву систему взаємодоповнюючих впливів. Саме така система, незважаючи на свою складність, стала запорукою виживання України в найгострішій фазі воєнного протистояння.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Реакція міжнародних безпекових організацій на повномасштабну війну в Україні стала не лише лакмусовим папірцем їхньої інституційної спроможності, а й каталізатором переосмислення архітектури міжнародної безпеки у XXI столітті. Дослідження засвідчило, що жодна з міжнародних структур не є універсальним механізмом реагування на кризу, проте у взаємодії між собою вони створюють багаторівневу систему підтримки держави, що стала жертвою агресії.

ООН продемонструвала високу ефективність у гуманітарному вимірі, проте її безпекові функції виявилися паралізованими через інституційне блокування в Раді Безпеки. НАТО, діючи в межах власного мандату, здійснило стратегічну мобілізацію ресурсів і координувало військово-технічну допомогу на безпрецедентному рівні, водночас утримуючись від прямого військового втручання. Європейський Союз, своєю чергою, запровадив широку політико-економічну відповідь, що охоплювала як санкційний тиск на агресора, так і повномасштабну підтримку України у сфері безпеки, біженців, інфраструктури та євроінтеграції.

Слабкою ланкою у системі міжнародної безпеки постала ОБСЄ, яка не змогла зберегти навіть базову моніторингову присутність в умовах прямої агресії одного з учасників організації. Це поставило під сумнів практичну дієвість консенсусної моделі ухвалення рішень у середовищі, де базові принципи співіснування порушуються системно.

Отже, конфлікт в Україні виявив об'єктивну потребу в реформуванні ключових інституцій міжнародної безпеки. Йдеться, зокрема, про оновлення механізмів прийняття рішень у Раді Безпеки ООН, перегляд мандатів моніторингових місій ОБСЄ, удосконалення форматів безпекових партнерств між НАТО та країнами, що не є його членами, а також поглиблення кризової інтеграції в межах ЄС.

Подальші дослідження мають зосередитися на оцінці довгострокового впливу міжнародної підтримки на стійкість держави у стані війни, вивченні моделей гібридного реагування міжнародних інституцій на збройні конфлікти нового типу, а також на аналізі юридичних інновацій у сфері колективної відповідальності за агресію. Особливої уваги потребує формування нових підходів до інституційної відповідальності міжнародних організацій за бездіяльність або неефективність у кризових ситуаціях.

Таким чином, війна в Україні не лише актуалізувала кризу міжнародного правопорядку, а й відкрила простір для нових концептуальних рішень, які мають бути закладені в основу наступного етапу розвитку міжнародної системи безпеки.

Література

1. Безпекові угоди: з якими країнами підписано та яку військову допомогу отримає Україна. *Слово і діло*. 2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/06/17/infografika/polityka/bezpekovi-uhody-yakymy-krayinamy-pidpysano-ta-yaku-vijskovu-dopomohu-otrymae-ukrayina?utm> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Гнатовський М. Міжнародне гуманітарне право: проблеми сучасного застосування. Київ: Видавничий дім "КМ-Академія", 2016. 208 с.
3. Левицький А. Роль міжнародних організацій у врегулюванні збройних конфліктів. *Міжнародна науково-практична конференція «Політ»*. 2023. С.114-117.

4. Пресконференція Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга після засідання Північноатлантичної ради на рівні глав держав і урядів (саміт НАТО 2022 року). https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_197288.htm?selectedLocale=uk (дата звернення: 15.04.2025).

5. Репецький В.М. Міжнародне гуманітарне право. К.: Знання, 2007. 467 с.

6. Aggression against Ukraine : resolution / adopted by the General Assembly. 2022. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3959039> (дата звернення: 15.04.2025).

7. Biden says Putin launched a 'premeditated war' on Ukraine that will result in 'catastrophic loss of life and human suffering'. *Business Insider*. New York City. 23 February 2022. URL: <https://www.businessinsider.com/biden-statement-putin-launched-premeditated-war-on-ukraine-2022-2> (дата звернення: 15.04.2025).

8. Full text: NATO Vilnius summit communique. 2023. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/7/12/full-text-nato-vilnius-summit-communique?utm> (дата звернення: 15.04.2025).

9. Joint Coordination Centre opens in Istanbul to facilitate safe export of commercial foodstuffs and fertilizers from Ukrainian ports. reliefweb.int (англ.). United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. 27 липня 2022. URL: <https://reliefweb.int/report/turkiye/joint-coordination-centre-opens-istanbul-facilitate-safe-export-commercial-foodstuffs-and-fertilizers-ukrainian-ports> (дата звернення: 15.04.2025).

10. Kolb R., Hyde R. An Introduction to the International Law of Armed Conflicts. Oxford: Hart Publishing, 2008. P. 43-50.

11. NATO war game defends Baltic weak spot for first time. EURACTIV MEDIA NETWORK BV. 19 June 2017. URL:

<https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/nato-war-game-defends-baltic-weak-spot-for-first-time/> (дата звернення: 15.04.2025).

12. Pictet J. Development and principles of international humanitarian law. Vol. 2. Martinus Nijhoff Publishers, 2024.

13. Relations with Ukraine. 2025. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm (дата звернення: 15.04.2025).

14. Report on the human rights situation in Ukraine. 1 March – 31 May 2024. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-07/24-07-02-OHCHR-39th-periodic-report-Ukraine_1.pdf?utm (дата звернення: 15.04.2025).

15. Sassòli M. How Does Law Protect in War? Cases, Documents and Teaching Materials on Contemporary Practice in International Humanitarian Law. Geneva: ICRC, 2011.

16. Ukraine situation. UNHCR. 2025. URL: <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2025-02/Ukraine%20Situation%20Overview%20v4%201.pdf> (дата звернення: 15.04.2025).

References

1. Aggression against Ukraine: resolution / adopted by the General Assembly. 2022. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3959039> [in Ukrainian].

2. Bezpekovi uhody: z yakymy krayinamy pidpysano ta yaku viiskovu dopomohu otrymaye Ukraina. Slovo i dilo. 2024. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/06/17/infografika/polityka/bezpekovi-uhody-yakymy-krayinamy-pidpysano-ta-yaku-vijskovu-dopomohu-otrymaye-ukrayina> [in Ukrainian].

3. Biden says Putin launched a 'premeditated war' on Ukraine that will result in 'catastrophic loss of life and human suffering'. *Business Insider*. New

York City. 23 February 2022. URL: <https://www.businessinsider.com/biden-statement-putin-launched-premeditated-war-on-ukraine-2022-2> [in Ukrainian].

4. Full text: NATO Vilnius summit communique. 2023. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/7/12/full-text-nato-vilnius-summit-communique?utm> [in Ukrainian].

5. Hnatovskyi M. Mizhnarodne humanitarne pravo: problemy suchasnoho zastosuvannia. Kyiv: Vydavnychiy dim "KM-Akademiia", 2016. 208 s. [in Ukrainian].

6. Joint Coordination Centre opens in Istanbul to facilitate safe export of commercial foodstuffs and fertilizers from Ukrainian ports. reliefweb.int (англ.). United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. 27 липня 2022. URL: <https://reliefweb.int/report/turkiye/joint-coordination-centre-opens-istanbul-facilitate-safe-export-commercial-foodstuffs-and-fertilizers-ukrainian-ports>.

7. Kolb R., Hyde R. An Introduction to the International Law of Armed Conflicts. Oxford: Hart Publishing, 2008. P. 43-50.

8. Levytskyi A. Rol mizhnarodnykh orhanizatsii u vrehuliuvanni zbroinykh konfliktiv. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Polit». 2023. S. 114–117.

9. NATO war game defends Baltic weak spot for first time. EURACTIV MEDIA NETWORK BV. 19 June 2017. URL: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/nato-war-game-defends-baltic-weak-spot-for-first-time/>.

10. Pictet J. Development and principles of international humanitarian law. Vol. 2. Martinus Nijhoff Publishers, 2024.

11. Preskonferentsiia Heneralnoho sekretaria NATO Yensa Stoltenberha pislia zasidannia Pivnichnoatlantychnoi rady na rivni hlav derzhav i uriadiv (samit NATO 2022 roku). URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_197288.htm?selectedLocale=uk.

12. Repetskyi V. M. Mizhnarodne humanitarne pravo. K.: Znannia, 2007. 467 s.
13. Relations with Ukraine. 2025. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm.
14. Report on the human rights situation in Ukraine. 1 March – 31 May 2024. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-07/24-07-02-OHCHR-39th-periodic-report-Ukraine_1.pdf?utm.
15. Sassòli M. How Does Law Protect in War? Cases, Documents and Teaching Materials on Contemporary Practice in International Humanitarian Law. Geneva: ICRC, 2011.
16. Ukraine situation. UNHCR. 2025. URL: <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2025-02/Ukraine%20Situation%20Overview%20v4%201.pdf>.